Dyskutowali o ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Kategoria: Polityka Społeczna
Opublikowano: piątek, 22, czerwiec 2018 08:05
Artur Duda
Odsłony: 1552

W XIII Ogólnopolskim Forum Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie i Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie pn. "Zawsze z Rodziną" w Busku – Zdroju wzięło udział blisko 100 uczestników reprezentujących liderów powiatowych systemów pomocy społecznej i wsparcia rodziny z całego kraju. Organizatorem forum było Ogólnopolskie Stowarzyszenie Powiatowych i Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie „CENTRUM".

Tematem przewodnim tegorocznego ogólnopolskiego forum było „Siedem lat funkcjonowania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej". Główne wystąpienie tematyczne miał Mirosław Sobkowiak z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu. W pierwszej części omówił planowane zmiany w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ogłoszone przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Projekt zapowiada zmiany mające dać większe wsparcie dla rodzin na poziomie gmin, mające też wspierać rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej i ograniczyć umieszczanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Projekt znacząco wzmacnia też rolę Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, który będzie mógł wydawać wytyczne, dotyczące różnych obszarów wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej. Będą one obowiązywać wojewodów oraz samorządy realizujące zadania z tej ustawy.

W drugiej części wykładu dyrektor PCPR w Gostyniu przedstawił uwagi praktyków do obecnego kształtu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pomocy społecznej oraz do jej planowanej nowelizacji. Wywołało to gorące dyskusje, którymi uczestnicy konferencji wspierali uwagi wykładowcy. Dyrektor PCPR w Gostyniu wskazał na działania, mogące poprawić funkcjonowanie krajowego systemu wsparcia rodziny oraz systemu pieczy zastępczej, a także zapobiec w przyszłości pojawianiu się problemów w trudnej i odpowiedzialnej pracy z ludźmi potrzebującymi wsparcia w najtrudniejszych dla nich sytuacjach.

Oto niektóre z uwag przedstawionych na ogólnopolskim forum.

1. Nowelizacja, nakładając kolejne zadania i wynikające z nich wydatki na samorządy gminne i powiatowe (np. poszerzenie katalogu świadczeń fakultatywnych dla rodzin zastępczych, wzrost wynagrodzeń dla rodzin zastępczych, dodatkowe świadczenia dla usamodzielnianych wychowanków) i nie wskazując źródeł ich sfinansowania narusza art. 167 Konstytucji RP: „Zmiany w zakresie zadań i kompetencji jednostek samorządu terytorialnego następują wraz z odpowiednimi zmianami w podziale dochodów publicznych."
2. W związku z odbieraniem dzieci ze środowisk rodzinnych do pieczy (utrzymującym się na stałym poziomie) oraz niewielkim odsetkiem powrotów do rodzin biologicznych dzieci z pieczy, utrwala się bardzo niekorzystne dla prawidłowego rozwoju dziecka zjawisko długoterminowego pobytu dzieci w pieczy (m.in. w związku z realizowaniem tylko w niewielkim stopniu przez pieczę zastępczą, w szczególności rodzinną – na co wskazują badania m.in. „Perspectives of Family Foster Care in Poland, Czech Republic, Slovakia and Hungary Report on research of Polish foster families implemented during the Visegrad Fund project in 2017" Fundacji Dziecko i Rodzina – obowiązku nawiązywania i podtrzymywania relacji dziecka w pieczy zastępczej z rodziną biologiczną) nasilające zaburzenia więzi u tych dzieci, co w efekcie zaburza ich prawidłowy rozwój i funkcjonowanie. Konieczne jest zmniejszanie pobytów długoterminowych w pieczy zastępczej przez pracę na rzecz powrotów do własnego środowiska rodzinnego lub przysposobień. Jednym z działań, które znacząco zmotywowałoby samorządy gminne do działań wspierających i naprawczych, skierowanych do rodzin biologicznych, byłoby wprowadzenie odpłatności przez co najmniej pierwsze trzy lata w wysokości 100 % przez samorządy gminne za pobyt w pieczy

Phoca PDF

zastępczej. Jak wskazuje doświadczenie przy wprowadzeniu odpłatności gmin za pobyt ich mieszkańców w domach pomocy społecznej, to czynnik finansowy jest głównym narzędziem, który może zmotywować samorządy gminne do intensywnej i efektywnej pracy na rzecz rodziny.

3. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej utrwala nierówne traktowanie wychowanków pieczy instytucjonalnej poprzez wykluczenie ich ze świadczenia wychowawczego (tzw. 500+). Stanowi to naruszenie konstytucyjnej zasady równości obywateli wobec prawa. Konieczne jest przyznanie tej grupie dzieci świadczenia wychowawczego i gromadzenie go do usamodzielnienia na kontach wychowanków.
4. Coraz więcej dzieci kierowanych jest do pieczy zastępczej ze zdiagnozowanymi różnego rodzaju zaburzeniami (np. ADHD, TRAD, FAS, często sprzężonymi i w połączeniu z dysfunkcjami zdrowotnymi lub z niepełnosprawnością intelektualną). Jest zbyt mała liczba specjalistycznych rodzin zastępczych i placówek typu specjalistyczno-terapeutycznego, by przyjąć te dzieci wraz z udzieleniem im specjalistycznego wsparcia. Zamiast likwidować placówki opiekuńczo-wychowawcze, należałoby stworzyć warunki finansowe zachęcające do zwiększania liczby rodzin specjalistycznych i przekształcania placówek opiekuńczo-wychowawczych w placówki typu specjalistyczno-terapeutycznego.
5. Środowisko PCPR-ów postuluje w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej konieczność wypracowania i wdrożenia zapisów rozłączających dwa wzajemnie wykluczające się zadania nałożone na instytucje organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej, funkcjonujących w zdecydowanej większości w powiatowych centrach pomocy rodzinie: czyli zadanie wspierania i pomocy rodzinom zastępczym i rodzinnym placówkom opiekuńczo-wychowawczym oraz zadanie nadzoru i kontroli nad tym obszarem. Proponuje się wprowadzenie ustawowej regulacji, ustalającej rozdzielenie tych działań w powiatowych centrach pomocy rodzinie między organizatora rodzinnej pieczy zastępczej i osobny zespół oceniająco-nadzorczy.
6. Z zaniepokojeniem przyjęto widoczny w nowelizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zamiar obniżania wymogów kwalifikacji na wiele stanowisk specjalistów systemu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Powyższa zmiana, jeśli miałaby być wdrożona, musi być poszerzona o obowiązkowe specjalistyczne szkolenia z zakresu pracy z rodziną.
7. Zaproponowano też wzmocnienie efektywności pracy specjalistów: asystenta rodziny i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej np. przez wprowadzenie obowiązkowych szkoleń dotyczących pracy z rodziną, ustalanie minimalnych kwot wynagrodzeń, zwrot kosztów przejazdów w związku z wykonywaniem czynności służbowych, nadanie uprawnień na wzór pracowników socjalnych do dodatkowych urlopów i dodatku za pracę w środowisku (w którym asystent rodziny i koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pracują o wiele częściej i dłużej niż pracownik socjalny).
8. Postuluje się wprowadzenie obowiązkowego szkolenia dla rodzin zastępczych spokrewnionych i dla rodzin zaprzyjaźnionych (jako elementu ich kwalifikacji).
9. Zaproponowano przesunięcie funkcjonowania i wsparcia rodzin spokrewnionych w obręb gminnego systemu wsparcia rodziny. To są rodziny biologiczne, często współzamieszkujące z rodzicami dzieci (dziadkowie i dzieci). To przesunięcie dodatkowo zmotywuje część samorządów gminnych do utworzenia i funkcjonowania gminnych systemów wsparcia rodziny.
10. Zdecydowanie zgłaszano potrzebę nadania dyrektorom powiatowych centrum pomocy rodzinie uprawnień strony w postępowaniu sądowym w sprawach rodzinnych, związanych z pieczą zastępczą. W obecnej sytuacji prawnej dyrektor PCPR ma tylko prawa strony jako wnioskujący o alimenty.
11. Podkreślano też potrzebę większego wsparcia usamodzielnianych wychowanków np. w zakresie

Phoca PDF

zapewniania lub wynajmowania mieszkań, tworzenia dedykowanych mieszkań chronionych czy innych świadczeń wspierających proces usamodzielnienia (np. dofinansowania do uzyskania prawa jazdy czy innych specjalistycznych kursów).

12. Wskazano - w oparciu o wieloletnie doświadczenia - na konieczność utrzymania pieczy instytucjonalnej (zamiast jej likwidowania) wraz ze wzmocnieniem jej specjalizacji i daniem narzędzi do pracy z dzieckiem nastoletnim z problemami.

W bloku merytorycznym wystąpił też Tomasz Polkowski z Fundacji Dziecko i Rodzina, który przedstawił wnioski z badań rodzin zastępczych i ich relacji z rodzinami biologicznymi w oparciu o projekt badawczy w ramach Programu Wyszehradzkiego 2017 „Perspektywy rodzinnej pieczy zastępczej w Polsce (...)". Przypomniał, że głównym celem systemu pieczy zastępczej jest wzmocnienie rodzony biologicznej dziecka, aby dziecko mogło wrócić do domu. Podstawą i ideą pieczy zastępczej jest jej tymczasowość. Dziecko ma pozostać w pieczy zastępczej do czasu unormowania się jego sytuacji w rodzinie. A gdy to nie następuje, winno być skierowane do adopcji. Przedłużający się pobyt dziecka w rodzinie zastępczej może skutkować znacznymi zaburzeniami więzi, co ma istotny wpływ na przyszłe prawidłowe funkcjonowanie dziecka. Wzmacnianie więzi z rodziną musi być podstawowym celem i kompetencją rodzin zastępczych i placówek, bo bez pozytywnych i trwałych relacji z rodzicami dziecko (i jego mózg) nie mogą się prawidłowo rozwijać.

Wykładowca przedstawił wyniki badań dotyczące rodzin zastępczych, ich charakterystyki, kompetencji itd. M.in. wskazał, że ponad połowa dzieci, trafiających do rodzin zastępczych, pozostaje w nich długotrwale, czyli do osiągnięcia 18 roku życia. Ponad 65 % rodziców zastępczych przedstawia się w roli rodziców dziecka i nie widzi potrzeby budowania relacji z rodzicami biologicznymi dziecka. Większość rodzin zastępczych nie jest gotowa do pracy nad budowaniem relacji dziecka z rodzinami biologicznymi. Co ważne, rodziny zastępcze wskazują, że najważniejszym dla nich wsparciem są Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie.

Tomasz Polkowski podkreślił, że badania jednoznacznie wskazują na konieczność podkreślania (na etapie szkoleń i później programów wsparcia dla rodzin zastępczych) znaczenia wzmacniania więzi dziecka z rodziną biologiczną. Ważne jest, by budować takie przekonania i postawy w rodzicach zastępczych, a nie tylko wiedzę o tym.

Bernadeta Skóbel ze Związku Powiatów Polskich omówiła Raport o Centrach Usług Wspólnych w Polsce. Zwróciła ona uwagę, że najczęściej centra te realizują usługi finansowo-księgowe.

Mirosława Zielony – dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie zaprezentowała ciekawą i inspirującą dobrą praktykę: Regionalne Akademie Rodziny.

Ostatnim merytorycznym wystąpieniem była prezentacja Macieja Bitnera z Koalicji na Rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej pokazująca funkcjonalne możliwości narzędzia badawczego służącego weryfikacji procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej w powiatach.

Stowarzyszenie Powiatowych i Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie „CENTRUM" skierowało po ogólnopolskim forum list do Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z uwagami i propozycjami zmian w przepisach regulujących funkcjonowanie systemu wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej. List dostępny jest na stronie OSPiMOPR „CENTRUM".

Phoca PDF

Dyskutowali o ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Kategoria: Polityka Społeczna
Opublikowano: piątek, 22, czerwiec 2018 08:05
Artur Duda
Odsłony: 1552

Źródło: PCPR Gostyń

Phoca PDF